

V

Vaca, V. vol. 1, 290 i *Vacarisses Vacamorta*,
Vacanera, V. *Vacarisses*

VACARISSES i altres derivats i cpts. de *vaca*.

VACARISSES

Poble del Vallès Occidental, 19 k. al NO. de Terrassa, en una vall afl. or. del Llobregat.

PRON. *bəkrísəs* a Olesa, Casac. 1920. *Gentilici: vacarissans*.

MENC. ANT.: 951 (*Cat. Car.* II, 170.5) (amb cita d'esgl. de Sta. Cecília i una altra de St. Firminus, 257.10); 963: *Vacarissas* (*MarcaH.* c. 883); 993: *Vachbaricies* (ib., c. 946); 1023: *Vachbarices* (ib. 1037); 1118: *Uacherices* (Balari, *Orig.* 341); 1120: *Vacarisses* (*MarcaH.* 1254); 1120: *Vacherisses* (*Cart. St. Cugat* III, 46); 1125: *Vacherices* (ib. p. 73); 1173: «castro de *Vachericis*» (*BABL* I, 137); S. XII: *Vacherices* en totes 20 3 llistes de parròquies de Vic, p.p. Pladevall (p. 92); 1187: «in pignora de *Vaccherizes*» (*Cart. St. C.* III, 312); 1196: *Vachericiis* (Kehr, *Papsturk.* p. 572); 1205: *Vaquerizes* (*BABL* I, 233); 1331: parr. S. *Felicitis de Vacarisses* (*Misc. Griera* I, 379); 1359: *Vaqueriçes* 25 (*CoDoACA* XII, 62); 1367-1373: en la llista dels pobles extrems dins l'antiga vegueria de Bna., abans del *Coll de Brau*, veg. s. v., *ZRPb*.

Un dels derivats format amb sufix *-aris* o *-eris*, de noms d'animals domèstics o pecuaris, indicant el lloc 30 on són guardats, com *Porcarisses* (poblet uns 40 k. més a l'O.), *Cavallerisses* etc. El masculí també s'havia usat per designar el pastor de vacum, p. ex. en el *Recull d'Eximplis* p. p. Aguiló (S. XIV-XV). «un hom qui gardava les *vaques* del Rey --- lo *vaqueriç* menà-ls

a sa casa—del dit *vacariç*» (I, pp. 291, 292).

També descabdellat en derivat en *-al*: 1346 i 1366: *Vaqueriçal* pda. munt. en les muntanyes de Montsagre, prop d'Horta de St. Joan, al NO. de Tortosa 5 (*BABL* XII, 366, 367).

NLL, amb derivació anàloga, diferent.

Vaqueró: Tossal de ~, te. Llessui (XXXVI, 190.7). «Torre del *Vaqueró* en ruïnes, al capdamunt d'un monticule» que domina el poble de Llo (PVidal, *Guide* 10 *PyrOr.* 435).

Vaqueira, munt. de pasturatges, amb dos estanys, avui gran camp d'esquí en la comunitat de la Bonaigua, entre Tredòs i Sorpe (exc. 200, XXXVII, 88.24, 89.11); per al tractament *-eira* d'aranès antic (veg. *PVARGc* 16, n. 1). *Les Vaqueres*, pda. de Portell te. de Mlla. (XXVII, 69.5). *Coma-vaquera*, pda. de l'antic terme de Lleida, a. 1690. *El Vaquero*, amb variant *L'Olbaquero*, te. Crevillent, en realitat deu ser disfressa de l'àr. *al-baqîr* 'curt, escapçat' que va donar el cast. *baquero* (peça de vestir).

Sembla formació paral·lela a *Vacarisses*. *Sa Vacal* te. Búger (XLI, 17.8), cfr. el mall. *Sa Boal*.

Altres NLL formats amb *vaca* i derivats:

Coma de Vaca, una de les 2 grans branques de l'alta vall del Freser (te. Queralbs).

MENC. ANT.: «*Tortum --- de Coma de Vacca*» (*InvlC* = CCandi, *Mi. Hi. Ca.* I, 64) i 1309: «in serrato de *Cumba de Vachis*» (*InvlC*); 1393: «in *Comba de Vachis*» (ibid.); 1396: «la dita pastura de *Coma de Vaques --- la vall de Ribes --- vené lo Sr. Rey a Galceran de Pinós per x florins*» (*CoDoACA* XII, 183).

Salt de la Vaca, cingle grandios arran del Pla del Moixeró, vora el cim de Penyesaltes, que cau des d'allí a la vall berguedana de Gréix (te. Bagà, per on